

TERJE TVEDT

NORSKE TENKEMÅTER

TEKSTER 2002-2016

TERJE TVEDT NORSKE TENKEMÅTER

er en samling tekster om norske verdensbilder
00-tallet. I disse årene har landets politiske
t dialogens betydning, samtidig som Norge
mbenasjon i Afrika. Lederskapet har fastholdt
være verdensmester i å drive hjelp til selv-
let har sendt norske soldater i krig for regime-
ært at Norge er blant de beste i verden både
l å bombe. I innvandringens kjølvann har det
akseptert holdninger til kvinners rettigheter
n utviklingshjelpen skulle bekjempe i andre
e ganske plutselig har fått en stor muslimsk
amske stat har gått til krig mot Vesten, sam-
e universelle menneskerettighetene er Norges
on.

bidrag til studiet av norsk mentalitetshistorie
vedt dokumenterer hvordan fortolkninger av
er blitt preget av ideer og oppfatninger som
fremstår som produkter av en annen tid og
ale relasjoner. *Norske tenkemåter* skildrer en
litisk lederskap som dermed mangler en klar
slamisme og terrorisme, administrere masse-
e demokratiet og bevare velferdsstaten.

om meiner det er viktig
da seg med ideal og
reine statsfornuft, bør
serande kritikarar som

Forfatteren har mottatt støtte fra Stiftelsen Fritt Ord.
Denne boken er produsert på et miljøgodkjent trykkeri.

© 2016 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo
www.aschehoug.no

2. opplag

Omslagsdesign: Kitty Ensby
Satt med Minion Pro 11/16
hos Framnes Tekst & Bilde as
Papir: 70g Holmen Book Cream 1,8
Trykk og innbinding: GGP Media GmbH, Pößneck
Printed in Germany 2016

ISBN 978-82-03-29597-3

INNHold

Forord: Om betydningen av å forstå en nasjons tenkemåter	7
I Den kosmopolitiske narsissist	20
Blind for historiens mangfold	22
II Når den selverklærte altruisten reklamerer for sin altruisme	26
Den nasjonale fortellingen om Den norske samaritan	29
III Pressen som den fjerde stabsmakt	36
Dagbladets renommé	38
IV Islamisme og ahistorisme	40
Intellektuelle forstår ikke fundamentalismen	43
«Erkjenner ikke forskjeller»	46
Selvforståelse som hindrer innsikt i fundamentalisme	50
V Når prinsippet om verdinøytralitet trumfer virkeligheten	54
Utenrikspolitikk og statsmisjon	56
VI Ideen om det globale verdifelleskap	63
«Helhetlig» utviklingspolitikk helt uten helhet	65
VII Om forsøk på å tre ut av historien	70
The Native Strikes Back	72
VIII Steng grensen for bokhandleren fra Kabul	94
Nasjonens sjel på spill	96
Finnes bokhandleren fra Kabul?	99
IX Da nasjonen kapitulerte overfor sin egen myte	103
De hvite hjelperne i de hvite bilene	106
Lastebilhjelp må stoppes	112
X Forskning som politikk med andre midler	116
Et forsvar for forskningens frihet	118

XI	Imperialisme og samtidsforståelse.....	124
	Britisk imperialism og stedets betydning.....	126
XII	Journalistikk og verdensbilder.....	132
	Speilbildenes speilbilde og journalistikk som propaganda.....	134
	Journalistikkens sammenbrudd.....	151
XIII	Når religionskritikk sidestilles med rasisme.....	156
	En flyktning krysser våre spor.....	158
XIV	Arkaiske fortellinger om Den norske samaritan og Afrika.....	162
	Tid for en annerledes historie.....	165
XV	Illusjoner om Den arabiske våren.....	172
	Feiltolkninger av revolusjon i Midtøsten – tilfellet Egypt.....	174
XVI	Dogmet om idealisme versus realisme – en tankestopper.....	181
	Om å forstå norsk utenrikspolitikk.....	183
XVII	Historisk forskning og det internasjonale gjennombruddet.....	200
	Nasjonal historieskrivning i en ny tid.....	203
XVIII	Da godhetstyranniet hersket.....	221
	Narsissismens triumf.....	224
XIX	Libya og de gode bombene.....	233
	Tausheten om Libya.....	235
	Verdens gang og Libya.....	254
XX	Syria og narsissismens nederlag.....	258
	Et verdensbilde bryter sammen.....	260
	Epilog: Norsk idéhistorie etter Beirut og Bataclan.....	268
	Noter.....	273